

## BOEKBESPREKING

*Stabilized Accounting*, H. W. Sweeney, New York, 1936.

Onder „stabilized accounting” verstaat de schrijver een systeem van administratie, waarbij de invloed van de waardeveranderingen van de munteenheid op de bedrijfsresultaten wordt uitgeschakeld. De betekenis van zo'n systeem ziet S. zeer terecht in de juiste vaststelling van het inkomen van een zekere periode. „The whole system of business depends upon the truthfulness of reports”, die de maatstaf zijn voor de expansie en belastingbetaling, afschrijving en kostprijsberekening, reserveering en vertering. Kenmerkend voor het boek is, dat het een theoretische grondslag mist, doch dat de schrijver zo hier en daar een scherp oog gehad heeft voor de praktische gevolgen van het boekhouden met historische waarden. *Sweeney* baseert zich op de methoden van balanscorrectie, die in Duitsland en Frankrijk in de inflatie-jaren zijn ontwikkeld. De principieel meest juiste correctie ziet hij in een herleiding met het indexcijfer kosten van levensonderhoud, doch om de betere statistische samenstelling wil hij genoegen nemen met het indexcijfer van groothandelsprijzen. Met dit cijfer corrigeert *Sweeney* alle waarden, met inbegrip van b.v. het aandelenkapitaal, doch met uitzondering van de kas. Wel berekent hij op het kassaldo een ongerealiseerde winst of verlies, naarmate het algemene indexcijfer is gedaald of gestegen.

*Sweeney* besteedt ook een hoofdstuk aan de stabilisatie van een balans die is opgemaakt op grondslag van de vervangingswaarde. Niet om zich rekenschap te geven van de betekenis van de vervangingswaarde voor zijn probleem („Since stabilized accounting is primarily concerned with the use of a homogenous measuring unit and not with the method of valuation as such”) doch om aan de hand van een eijfervoorbeeld na te gaan tot welke verschillen hij nog komt. Grotendeels komt hij echter tot een „close similarity”.

Hiermede hebben wij de karakteristieke hoofdstukken reeds besproken. *Sweeney* geeft nu nog een drie-tal illustraties van de werking van zijn systeem, resp. in een gemeenschapsbedrijf, een textielbedrijf en een agentuur. In een volgend hoofdstuk geeft hij nog enige details en in zijn slothoofdstuk bespreekt hij een aantal bezwaren, die tegen zijn systeem zijn ingebracht. Hierbij gaat het om bezwaren als: het indexcijfer is niet accuraat, er is geen dagelijks indexcijfer, het systeem neemt te veel tijd in beslag, met de vroegere systemen ging het ook goed, enz. Men ziet, principieel is de discussie niet, maar ze is wel kenmerkend voor de beschouwingswijze en de methode van dit boek.

Wij vestigen gaarne de aandacht op dit werk, niet omdat wij de theoretische beschouwingen — voorzover die er zijn — erg belangrijk achten, noch omdat wij het met de techniek die hier wordt aanprezen eens zijn, maar wel omdat hier een afgeronde behandeling aangeboden wordt van het aan de orde gestelde probleem.

G. L. G.

*Grondslagen van kostprijsberekening en fabrieksboekhouden*, P. J. Potgieser, Purmerend 1936.

Binnen de twee jaar is van dit werk de tweede druk verschenen. De schrijver heeft uitbreiding gegeven aan de bespreking van de analyse der bedrijfsresultaten en een hoofdstuk toegevoegd over het opnemen van standaardkosten in de boekhouding. Beide aanvullingen achten wij een verbetering. Toen *Potgieser* dit werk schreef, heeft hij scherp gezien welk een

leemte er op dit gebied in de literatuur bestond. Om deze reden is een voorspelling van verdere herdrukken niet gewaagd.

G. L. G.

*Winstproblemen*, Dr. G. J. M. de Gruyter. Tweede ongewijzigde druk. (Teuling's uitgeverijmaatschappij, 's Hertogenbosch, 1937.)

In dit werk, waarvan de eerste druk verscheen in 1930, worden navolgende onderwerpen behandeld: Ondernemer en ondernemerswinst; Het juridisch winstbegrip; Het begrip winst in de bedrijfsleer; Risico, uitkeerbaarheid en vergelijkbaarheid van winst; Kostenfactoren en kostprijsberekening; Enkele omstandigheden, die de hoogte van kosten en opbrengst bepalen; Winstuitkeering en reserveering; Winst en expansiedrang in Nederlandsche ondernemingen.

Reeds deze enkele titel-aanduiding wijst op de belangrijkheid van de gestelde vraagstukken, niet enkel uit theoretisch of practisch oogpunt, doch mede vooral om de speciale plaats ervan in de bedrijfseconomie.

De volgorde geeft een vrij wel logisch verband aan; de behandeling is in hoofdzaak gericht op de algemeenheid, minder op de bijzonderheid van de opgeworpen vraagpunten, al komt ter illustratie in voorbeelden het practisch of het speciaal verband afdoend naar voren.

In de gedetailleerde beschouwingen komen echter schakeeringen en overgangen voor, die niet zoo direct in het logisch verband schijnen te passen. Hierdoor krijgt de te weinig merkbaar onderverdeelde behandeling vaak iets willekeurigs, een moeilijk te volgen overgang en daardoor wat onrustigs.

Bij het verschijnen van den eersten druk waren de voornaamste beschouwingswijzen omtrent de bedrijfseconomische opvattingen van die problemen, welke zich groepeeren rondom de hoofdbegrippen waarde en winst reeds voldoende uitgedragen in de buitenlandse literatuur en in minderen mate ook in onze eigen literatuur en wel voornamelijk in verspreide artikelen in de bekende periodieken. Te onzent had de verscheiden hoogleraar *Volmer* een groot aandeel in het wetenschappelijk fundeeren van deze begrippen en het behoeft daarom niet te verwonderen, dat in deze dissertatie-arbeid, die onder zijn promotor-schap tot stand kwam, vele reminiscenties worden gewekt, vooral voor hen, die den ontwikkelingsgang van boekhouden tot bedrijfsleer volgden, aan de vele en verscheidene ideeën door den genoemden hoogleraar naar voren gebracht. Hiermede wordt evenwel niets te kort gedaan of afgedongen op de zelfstandige beschouwingen, groepeerings en conclusies van den auteur, die het werk toch een eigen cachet geven.

Het ongewijzigd laten van den tweeden druk moet tot de conclusie voeren, dat de schrijver geen noodzakelijkheid heeft gezien wijziging te brengen in eenmaal ingenomen standpunt voor economische of theoretische beschouwingen.

Inderdaad was dit niet vereischt, omdat de vele getroffen conclusies te voren vrij volledig werden gesteld naast die van andere schrijvers. Toch ontstaan bij een totaal ongewijzigd laten allicht historisch niet meer te verdedigen uitingen of aanduidingen (b.v. 2e noot op pag. 41) of we missen een mogelijk ingaan op geoeffende critiek of noodige aanvulling uit dien hoofde (b.v. ene beschouwing van de statutaire bepalingen omtrent winst in het tweede hoofdstuk). Daarnaast bevat de materie te veel levende stof en voltrekt zich nog steeds de gedachtengroei t.o.v. de jonge wetenschap der bedrijfseconomie, zoodat in ieder hoofdstuk een bescheiden of ruimere aanvulling de waarde van het werk stellig zoude hebben verhoogd.

Moge binnen niet te langen tijd een derde druk daartoe de gelegenheid bieden.

VAN KETEL